

УДК 371.72

THE IMPACT OF VAPING ON YOUTH HEALTH: WHAT YOU NEED TO KNOW ABOUT THE DANGERS OF E-CIGARETTES
ВПЛИВ ВЕЙПІНГУ НА ЗДОРОВ'Я МОЛОДІ: ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ ПРО ШКОДУ ЕЛЕКТРОННИХ СИГАРЕТ

Matsenko L.M. / Маценко Л.М.

*National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,**Kyiv, Heroes of Defense, 15, 03040**Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ, Героїв**Оборони, 15, 03040*

У статті розглядається проблема впливу вейпінгу на здоров'я молоді. Проаналізовано результати досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених щодо шкоди від куріння електронних сигарет. Вивчено медичну, педагогічну, психологічну, юридичну сторони проблеми вейпінгу.

Ключові слова: вейп, вейпінг, електронна сигарета, паріння, куріння, здоров'я.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вдосконалення методики виховання здорового способу життя студентської молоді, зростаючою цікавістю української молоді до вейпінгу, необхідністю вивчення впливу вейпінгу на здоров'я молоді. Здоров'я молоді є однією з найбільших цінностей, саме від нього залежить майбутнє України. Тому сьогодні необхідно працювати над розробкою нових шляхів збереження здоров'я молоді.

У зв'язку з цим **метою нашого дослідження** стало вивчення проблеми впливу вейпінгу на здоров'я молоді, а саме медичної, педагогічної, психологічної, юридичної сторін означеної проблеми, аналіз результатів досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених щодо шкоди від електронних сигарет.

Виклад основного матеріалу та результатів дослідження. На тему вейпінгу в мережі Інтернет є багато статей, відеоматеріалів, фотографій, рекомендацій, обговорень, що свідчить про інтерес до неї. Але є багато суперечок, протилежних думок, автори яких не можуть дійти згоди щодо ряду питань: «Чи шкідливий вейпінг? Що шкідливіше: палити звичайні сигарети, чи електронну? Чи справді вейп допомагає позбавитися від тютюнової залежності? Чи вивчені вже наслідки вейпінгу?»

Проаналізувавши ряд робіт з означеної проблеми, ми виявили, що її дослідженню присвячено праці ряду авторів: Асанов Т.М., Батенко Е.М., Бекезін В.В., Берішвілі Н., Деркевіч Н., Дружиніна Т.В., Зайкова Р.Р., Зирянов С.А., Кваша Е.А., Ковбаско Е., Куторга А.А., Лагута М., Непомняща П., Павлова А.О., Петрова А.П., Скворцова С.В., Скубіліна Е.А., Срібна О.В., Супрун У., Штурмін Ф.С.

Авторами ряду наукових статей є медики і юристи, а значна кількість наукових робіт з проблеми вейпінгу, які нам вдалося проаналізувати, належать вченим з Росії. Саме російські дослідники у своїх працях пишуть про «надмірне поширення і популярність електронних сигарет на території Російської

Федерації» [5], і про пошук ними шляхів вирішення цієї проблеми на законодавчому та соціальному рівнях. Серед робіт з означеної проблеми є й роботи українських авторів.

Заслуговує на увагу стаття авторів Е.А. Кваші і О.В. Срібної «Електронні сигарети або Vape - технологічне рішення проблеми куріння чи нова загроза здоров'ю?», у якій автори, проаналізувавши 47 англійських літературних джерел, опублікували інформацію про поширення, частоту використання вейпів у країнах Євросоюзу, США та Канаді, систематизували результати оглядів і аналізів, проведених з метою визначення ефективності застосування електронних систем доставки нікотину (ЕСДН) як засобів відмови від куріння. Вчені також розглянули проблему поєднання використання електронних сигарет і тютюнової продукції. Е.А. Кваша і О.В. Срібна наголошують на тому, що при постійному зростанні в усьому світі кількості користувачів електронних сигарет не сформульовано чітких рекомендацій щодо переваг і недоліків, користі і шкоди для здоров'я використання електронних систем доставки нікотину, тому представлений огляд літератури безумовно є досить актуальним [4].

Колектив російських вчених під керівництвом Т.В. Дружиніної [1] провів дослідження проблеми використання вейпів підлітками та особливостей функціонування респіраторної системи у них. У дослідженні взяли участь 60 підлітків, які лікувались у цей час у дитячій клінічній лікарні. 30 підлітків були курцями, 30 – ні. За результатами дослідження 45% хлопців і 55% дівчат палять. При цьому 20% хлопців та 40% дівчат, що палять, використовують вейпи. Провівши ряд медичних досліджень автори статті довели, що підлітки, які палять, відносяться до групи з високим ризиком розвитку бронхіальної обструкції.

Російські дослідники А.П. Петрова та А.О. Павлова дослідили проблему впливу вейпу і сигарет на слизову оболонку порожнини рота. Автори зробили висновок, що найбільш негативно на стан слизової оболонки порожнини рота впливають тютюнові сигарети, менш виражений вплив у нікотинових електронних сигарет, а найменшу шкоду слизовій оболонці порожнини рота наносять електронні сигарети, які не містять нікотин.

Лікарі Р.Р. Зайкова і С.А. Зирянов (психіатр-нарколог) у своїй роботі [3] зазначають, що вейпінг приносить шкоду здоров'ю, хоча ще не вивчено, яким саме чином. На думку авторів, «виробники, продавці і споживачі всіляко намагаються позиціонувати своє захоплення як щось нешкідливе, легке, гарне і навіть корисне. Однак це ні що інше як черговий маркетинговий хід, і якщо називати речі своїми іменами, то вейпінг - все та ж стара і не дуже добра залежність від нікотину, загорнута в інноваційну упаковку». З точки зору наркології людина все одно продовжує споживати психоактивну речовину, що викликає залежність: електронні сигарети лише заміщають тютюн, але не позбавляють від звички. Електронні сигарети викликають і підтримують нікотинову залежність не гірше, ніж тютюнові вироби. Отже, автори статті зруйнували один із розповсюджених міфів про вейп, і вейп зовсім не допомагає позбавитися від тютюнової залежності.

У статті «Шкода вейпу. Огляд досліджень по 2017 рік» автори проекту «Parodrom» наводять результати власного огляду сучасної зарубіжної наукової літератури. Дослідниками проаналізовано 11 наукових експериментальних досліджень, найцікавіших, на їх думку, результати яких опубліковано у каталозі національної медичної бібліотеки інституту здоров'я США. Автори статті зазначають, що результати досліджень, наведені в ній, не є остаточними. Специфікою цієї теми є те, що потрібно мінімум кілька десятків років, щоб достовірно встановити вплив того чи іншого фактора на здоров'я людини. Медицині знадобилися десятки років, щоб довести шкоду від куріння. З вейпінгом подібна ситуація.

Тому, на думку авторів, сьогодні ніхто не може достовірно дати реальну оцінку шкоді від вейпінгу (або її відсутності) для здоров'я людини. Все ж, деякі конкретні висновки ними зроблені, а саме: 1. до факторів, що впливають на ступінь негативного впливу електронної сигарети, відносяться: наявність бруду в ній, метал, з якого виготовлено спіраль, температура, до якої нагрівається спіраль, якість розчинів та ароматизаторів для паріння, якість вейпу; 2. вейпінг уповільнює заживлення ран, провокує порушення в роботі серцево-судинної системи, погіршує стан пацієнтів, які мають хронічні хвороби легень, при правильному використанні вейпу, ризик отримати від його рак становить лише 1% порівняно із звичайними сигаретами. Також у своїй роботі дослідники дають ряд порад, як знизити шкоду і ризики, пов'язані з вейпінгом.

С.В. Скворцова та Ф.С. Штурмін дослідили питання правового регулювання використання електронних сигарет в Росії [18]. На думку авторів, відповідне правове регулювання практично відсутнє, обмежень щодо продажу електронних сигарет в Росії немає. Однією з основних причин широкого розповсюдження електронних сигарет є можливість їх використання в громадських місцях а також надмірна популярність серед неповнолітніх. На жаль депутати Державної Думи так і не спромоглися розглянути жоден із запропонованих законопроектів, який би врегулював оборот електронних сигарет на території Росії.

Екс-міністр охорони здоров'я У. Супрун наполягає на тому, що безпечного способу куріння не існує. Вона повідомила, що технології «heat-not-burn» або «нагрівання-не-горіння» стають дуже популярними в Україні та пояснила, чим небезпечний цей вид куріння. Також авторка зазначила, що усі дослідження, які доводять безпечність цього способу куріння, проводилися і фінансувалися компаніями з продажу тютюнових виробів. У. Супрун переконана, і має рацію, що на даний момент незалежні тривалі дослідження, які б показали вплив вейпінгу на організм людини відсутні [2].

У матеріалі «Заборона електронних сигарет в Україні: чого очікувати бізнесу і вейперам» зазначається, що ще у квітні 2016 року до Верховної Ради України було внесено законопроект № 4507 про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державного регулювання виробництва та обігу тютюнових виробів та електронних сигарет з метою зменшення їх привабливості. Нажаль, означений законопроект досі не прийнятий і Україна ще не готова прийняти ринок електронних сигарет в своє правове поле.

Н. Деркевич у статті «Небезпечно: вейпери поза законом» зазначає, що в Україні, на відміну від інших країн, обіг електронних сигарет, зокрема серед дітей, ніяк не регулюється, адже вони не належать до тютюнових виробів.

У матеріалі «Перспективи вейп-ринку в 2018 році» зазначається, що індустрія вейпінгу стала активно розвиватися у всьому світі за останні 5-7 років. В Україні ж цей процес активізувався за останні 2-3 роки. У світі ставлення до вейпінгу неоднозначне: одні країни вводять заборони, інші - намагаються підтримати вейперів. Як уже зазначалося, для українських вейперів за останній рік майже нічого не змінилося, хіба що купити вейп в Україні стало простіше, кількість вейпшопів стрімко збільшується, а у зв'язку з цим ціни знижуються і пристрої стають доступнішими.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Отже, незважаючи на те, що проблема вейпінгу потребує довготривалого незалежного дослідження, що результати досліджень, які є сьогодні, не являються остаточними і дослідження потрібно продовжувати, ми вважаємо, що вейпінг негативно впливає на здоров'я молоді, тому педагогам, психологам, медикам, юристам необхідно об'єднати зусилля і продовжувати роботу над розробкою заходів, які б зменшували кількість молодих людей, що захоплюються палінням електронних сигарет. У подальшому ми плануємо продовжити розробку методики формування здорового способу життя студентської молоді у напрямі виховання несприйнятливості до тютюнопаління та вейпінгу.

Література

1. Асанов Т.М. Современные данные об использовании вейп-девайсов подростками и функциональных особенностях респираторной системы у них [Електронний ресурс] / Т.М. Асанов, Е.А. Скубилина, Т.В. Дружинина, В.В. Бекезин – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennye-dannye-ob-ispolzovanii-veyp-devaysov-podrostkami-i-funktsionalnyh-osobennostyah-respiratornoy-sistemy-u-nih> – Назва з екрану.

2. Безпечного способу куріння не існує: Супрун розповіла про нові електронні сигарети [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://styler.rbc.ua/ukr/wellness/bezopasnyh-sposoba-kureniya-sushchestvuet-1534366879.html> – Назва з екрану.

3. Зайкова Р.Р. Вейперы совершили «эволюцию» курильщика или о том, как электронные сигареты «парят» мозг [Електронний ресурс] / Р.Р. Зайкова, С.А. Зырянов – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/veypery-sovershili-evolyutsiyu-kurilshchika-ili-o-tom-kak-elektronnye-sigarety-paryat-mozg> – Назва з екрану.

4. Кваша Е.А. Электронные сигареты или Vape - технологическое решение проблемы курения или новая угроза здоровью? [Електронний ресурс] / Е.А. Кваша, О.В. Срибная – Режим доступу: <https://openscience.top/articles/medicina/elektronnye-sigarety-ili-vape-tekhnologicheskoe-reshenie-problemy-kureniya-ili> – Назва з екрану.

5. Скворцова С.В. Правовое регулирование использования электронных сигарет в России [Електронний ресурс] / Светлана Викторовна Скворцова,

Филипп Сергеевич Штурмин – Режим доступа:
<https://openscience.top/articles/yurisprudenciya/pravovoe-regulirovanie-ispolzovaniya-elektronnykh-sigaret-v-rossii> – Назва з екрану.

References:

1. Asanov T.M. Sovremennye dannye ob yspolzovanyu veip-devaisov podrostkamy u funktsionalnykh osobennostiakh respyratornoi systemy u nykh [Elektronnyi resurs] / T.M. Asanov, E.A. Skubylina, T.V. Druzhynyna, V.V. Bekezyn – Rezhym dostupu: <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennye-dannye-ob-ispolzovanii-veyp-devaysov-podrostkami-i-funktsionalnyh-osobennostyah-respiratornoy-sistemy-u-nih> – Nazva z ekranu.
2. Bezpechnoho sposobu kurinnia ne isnuie: Suprun rozpovila pro novi elektronni syharet [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://styler.rbc.ua/ukr/wellness/bezopasnyh-sposobakureniya-sushchestvuet-1534366879.html> – Nazva z ekranu.
3. Zaikova R.R. Veipery sovershyly «evoliutsiyu» kurylshchyka yly o tom, kak elektronnye syharety «pariat» mozgh [Elektronnyi resurs] / R.R. Zaikova, S.A. Zыrianov – Rezhym dostupu: <https://cyberleninka.ru/article/n/veypery-sovershili-evolyutsiyu-kurilshchika-ili-o-tom-kak-elektronnye-sigarety-paryat-mozg> – Nazva z ekranu.
4. Kvasha E.A. Elektronnye syharety yly Vape - tekhnolohycheskoe reshenye problemy kureniya yly novaia uhroza zdoroviu? [Elektronnyi resurs] / E.A. Kvasha, O.V. Srybnaia – Rezhym dostupu: <https://openscience.top/articles/medicina/elektronnye-sigarety-ili-vape-tekhnologicheskoe-reshenie-problemy-kureniya-ili> – Nazva z ekranu.
5. Skvortsova S.V. Pravovoe rehulyrovanye yspolzovaniya elektronnykh syharet v Rossyy [Elektronnyi resurs] / Svetlana Vyktorovna Skvortsova, Fylypp Serheevych Shturmyn – Rezhym dostupu: <https://openscience.top/articles/yurisprudenciya/pravovoe-regulirovanie-ispolzovaniya-elektronnykh-sigaret-v-rossii> – Nazva z ekranu.

The article addresses the problem of the impact of vaping on youth health. The results of researches of domestic and foreign scientists on the harm from smoking of electronic cigarettes are analyzed. The medical, pedagogical, psychological, legal aspects of the problem of vaping have been studied.

Key words: vape, vaping, e-cigarette, smoking, health.

Дата отправки: 18.11.2019.

© Маценко Л.М.